

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 6 lipca 1932 r.

691.

T r e ś ć n u m e r u :**I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.**

K r o n i k a .

Dział.Str.

1. Projekt zorganizowania pierwszego lotu przez Atlantyk.	I.	1.
2. Bokoła rokowań z Lotwą.-	"	"
3. Złagodzenie stosunków litewsko-niemieckich.-	"	"

**III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.**

K r o n i k a .

4. Podróż ministra Żylinskasa na Żmudź.-	III.	"
5. Święto kooperacji.-	"	"
6. Zamach na pociąg.-	"	"
7. Zatwierdzenie projektu ustawy o podatku dochodowym.-	"	"
8. Budowa Kasyna Oficerskiego.-	"	"
9. Skazanie księży.-	"	2
10. Nowe przepisy o więźniach.-	"	"
11. Zmiany na stanowiskach rejentów.-	"	"
12. Indemnizacja za wywłaszczone grunty.-	"	"

**IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH.**

K r o n i k a .

13. Protest Białorusinów litewskich.-	IV.	"

VI.EMIGRACJA.

K r o n i k a .

14. Nowa wycieczka Litwinów amerykańskich.-	VI.	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

15. Kłajpeda - Kowno.-	VII.	3.

K r o n i k a .

16. Echa pogrzebu Boettchera.-	"	"
17. Brak prasy litewskiej w Kraju Kłajpedzkim.-	"	"
18. Śladami Boettchera.-	"	"

---:0:---

1944

MEMORANDUM FOR THE RECORD

DATE: 1/15/44

TO: SAC, NEW YORK

RE: [Illegible subject line]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Projekt zorganizowania pierwszego lotu litewskiego przez Atlantyk. "Dzień Kowieński" /146/: Elta z N.Yorku donosi, iż lotnik litewski Stefan Darius b. oficer lotnictwa litewskiego wraz z innym lotnikiem /również Litwinem S.Girenasem/ w czerwcu 1933 r. zamierza wystartować samolotem z N.Yorku przez ocean Atlantycki.

Kpt. Darius służył w wojsku amerykańskim i podczas wojny został ranny w pobliżu Paryża. W r.1920 wraz z innymi ochotnikami litewskimi Darius wstąpił do wojska litewskiego. W r.1921 po ukończeniu szkoły wojskowej wstąpił do lotnictwa. W 1927 r. kpt. Darius wrócił do Ameryki, gdzie został lotnikiem zawodowym. W Litwie Darius znany był jako dobry lotnik i sportowiec. Stanisław Girenas ukończył kursy aeromechaniczne i aż do 1919 r. służył w lotnictwie amerykańskim. Samolot, którym lotnicy udadzą się w podróż już został zakupiony. Całą imprezę organizuje i finansuje wychodzące w Ameryce litewskie pismo katolickie "Darugas".

Dokoła rokowań z Łotwą. "Dzień Kowieński" /146/: Dn.4 lipca r.b. do Rygi przybywa delegacja litewska w celu prowadzenia dalszych rokowań gospodarczych z Łotwą. Rząd litewski wysunął konkretne wnioski w sprawie kontyngentów wwozowych do Łotwy, jakie jego zdaniem, winne być ustalone.

Złagodzenie stosunków w litewsko-niemieckich. "Chata Rodzinna" /26/: Jak wiadomo, z powodu niepomyślnego dla Niemiec spraw w Kłajpedzie, poseł niemiecki w Litwie Morath był odwołany, a na jego miejsce miał być zamianowany poseł p.Reinebeck. Ponieważ obecnie tarcia ustały, przeto poseł Morath pozostaje w Litwie, zaś Reinebeck będzie wyznaczony posełem w Estonji.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

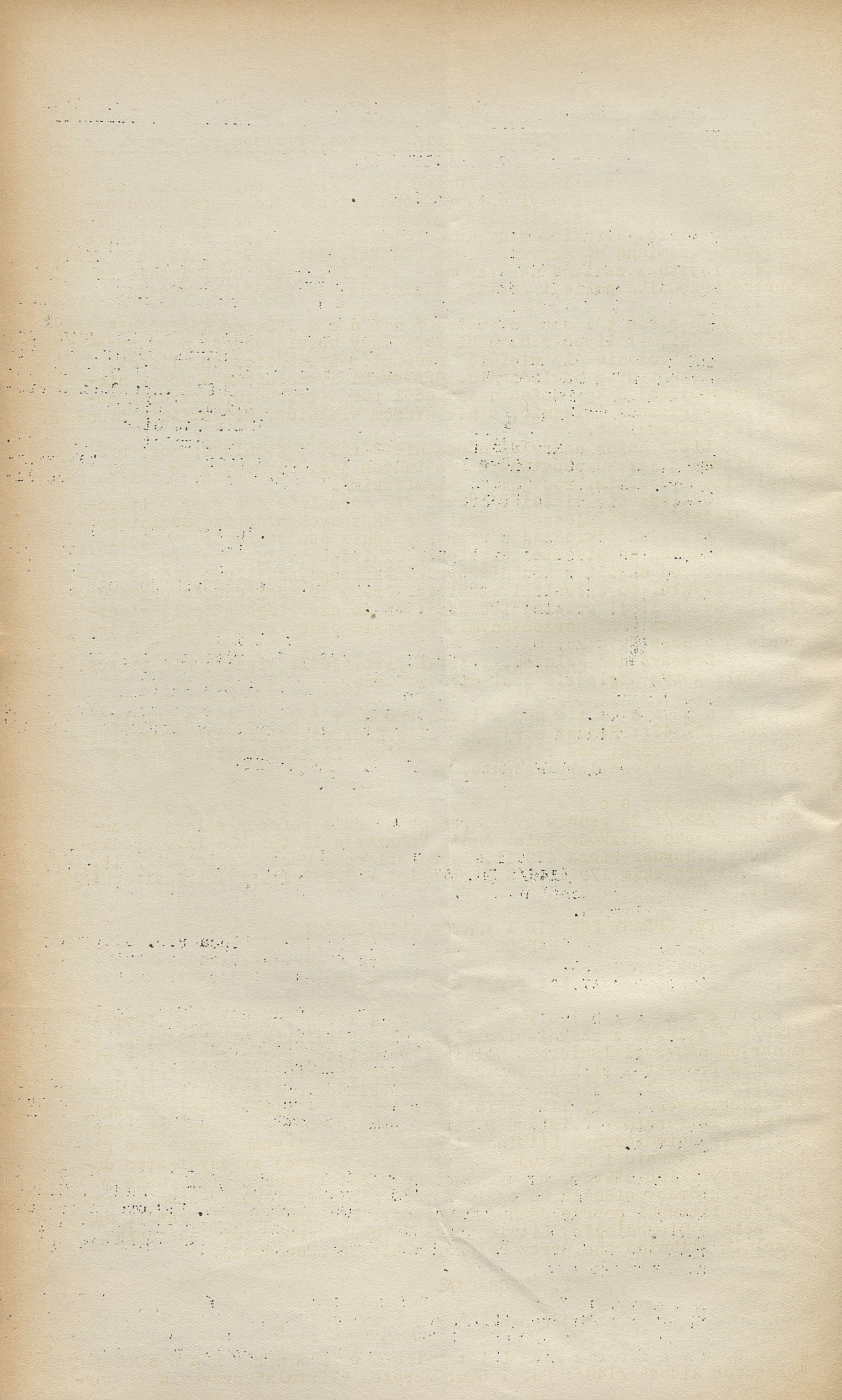
Podróż ministra Żylinskas a na Żmudź. "Dzień Kow." /146/: Dn. 30 czerwca r.b. min.Sprawiedliwości p.A.Żylinskas wyjechał na Żmudź, gdzie zapoznał się z działalnością urzędów sądowych.

Święto kooperacji. Dn.2 - 3 lipca r.b. odbyło się święto kooperacji. W programie święta figurują liczne odczyty, zabawy i inne imprezy, zorganizowane przez specjalnie wyłoniony komitet.

Zamach na pociąg. "Chata Rodzinna" /26/: Dn.19 czerwca r.b. idący z kowna do Kłajpedy pociąg ^{godziły}mał nie uległ katastrofie. O godz. 12 w nocy na odcinku Bejsagoła maszynista spostrzegł leżące w poprzek toru dwa wyrwane z toru podkłady. W ostatniej chwili maszynista zahamował pociąg, dzięki czemu jedynie lokomotywa uległa nieznacznemu uszkodzeniu. W pobliżu miejsca wypadku, w rowie spostrzeżono dwóch osobników z rewolwerami, których aresztowano i oddano w ręce policji.

Zatwierdzenie projektu ustawy o podatku dochodowym. "Lietuvos Žinios" /147/: Gabinet Ministrów zatwierdził projekt ustawy o podatku dochodowym. Ustawa ta zostanie w dniach najbliższych ogłoszona, a obowiązywać będzie od dnia 1 lipca r.b. Podatki zostały ustalone nieco wyższe niż przewidywała ogłoszona swojego czasu tabela.

Budowa Kasyna Oficerskiego w Kownie. "Lietuvos Žinios" /147/: W Kownie przy Alei Wolności Nr.23 rozpoczęto budowę nowego kilkopiętrowego gmachu Kasyna Oficerskiego. Gmach Kasyna będzie zaopatrzone we wszelkie najnowsze urządzenia.

S k a z a n i e k s i ę ż y . "Dzień Kow." /143/: Dn. 22 b.m. Sąd Pokoju w Kielmach rozważył sprawy dwóch księży: proboszcza szydłowskiego ks.Katele i ks.Telksnisa, oskarżonych o antyrządowe wystąpienia w kościele. Wyrokiem sądu ks.Katele został skazany na 1 miesiąc aresztu z zamianą na grzywnę w wys.500 lt., zaś ks.Telksnis na 2 miesiące aresztu z zamianą na grzywnę - 1500 lt. Nadto ks.Telksnis za obrazę urzędnika policji został skazany na dwa tygodnie aresztu.

N o w e p r z e p i s y o w i ę ż n i a c h . "Dzień Kowieński" /143/: Z dniem 1 lipca r.b. nabierają mocy obowiązujące nowe przepisy o dostarczaniu dla więźniów produktów żywnościowych, listów, książek, gazet oraz odwiedzaniu. Przesyłki żywnościowe o wadze nieprzewyższającej 3 kg można nadsyłać 1 raz w tygodniu, przyczem należy je adresować imiennie, a nie grupom więźniów. Przesyłanie trunków jest wzbronione.

Listy można nadsyłać normalnie 2 razy tygodniowo; mogą być one pisane w języku państwowym lub innych jęz. używanych w kraju /polskim, żydowskim, rosyjskim, niemieckim/.

Odwiedzanie więźniów odbywa się normalnie dwa razy w tygodniu. Więźniów odbywających areszt lub skazanych w drodze administracyjnej można już odwiedzać w pierwszym dniu osadzenia ich w więzieniu. Skazanych na ciężkie więzienie odwiedzać można dopiero po 3 miesiącach od chwili wykonania wyroku sądowego, skazanych zaś na więzienie zwykłe, po upływie 1 miesiąca. Prawo do odwiedzania przysługuje krewnym w linii prostej i bocznej aż do czwartego stopnia włącznie, małżonkom oraz narzeczonym. Pozostałe osoby mogą odwiedzać jedynie w drodze wyjątku.

Przesyłanie książek, gazet i pism, jeśli więzień nie korzysta z ulg w tym względzie jest niedozwolone.

Z m i a n y n a s t a n o w i s k a c h r e j e n t ó w . "Dzień Kowieński"/143/: Rejent marjampolski p.Kuczynskas zostaje przeniesiony do Wyłkowyszek, zaś rejent wyłkowyszowski p.Wilajszys zostaje zwolniony ze stanowiska rejenta.

I n d e m n i z a c j a z a w y w ł a s z c z o n e g r u n t y . "Rytas" /129/: Za grunty wywłaszczone na cele reformy rolnej przeznaczono jako odszkodowanie: Annie Vebstejn 11 tys.208 lt., spadkobiercom K.Naruszewicza 479 lt., spadkobiercom Kaca Josela 3.825 lt., J.i P.Piotrowskim 179 lt., K.Jasińskiej - 6.687 lt. i Ant.Jasińskiej 87 lt.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

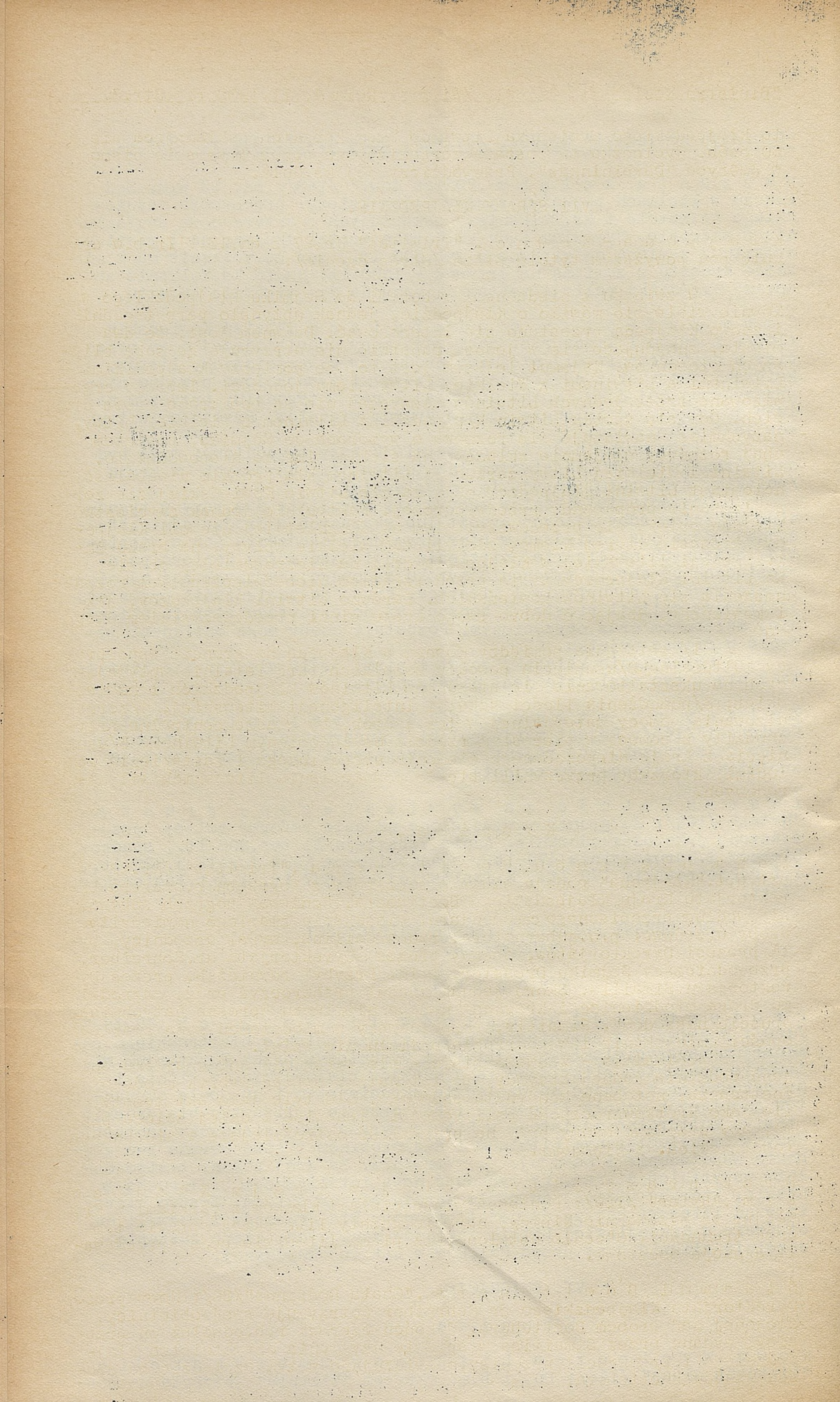
K r o n i k a .

P r o t e s t B i a ł o r u s i n ó w l i t e w s k i c h . "Rytas" /129/: W związku z zamknięciem przez władze polskie białoruskiego seminarjum nauczycielskiego w Wilnie i wysuniętym przez Kuratorjum wileńskie projektem zlikwidowania gimnazjów białoruskich w Wilnie i Nowogródku oraz, mając na względzie okrucieństwo i samowolę okupantów gnębiących szkoły litewskie i białoruskie - litewsko-białoruskie t-stwo kulturalno-oświatowe w Litwie wyraża swój stanowczy protest. Wszystkim uciemiężonym Litwinom i Białorusinom t-stwo wyraża swe głębokie współczucie i nawołuje do wytrwania. Ze swej strony t-stwo dołoży wszystkich starań, by wychować nową inteligencję białoruską w Litwie, któraby stanęła na czele narodu białoruskiego. T-stwo wierzy, iż rząd litewski poprze dążności narodowe Białorusinów i zezwoli na otwarcie w Niepodległej Litwie zakładów naukowych, które zastąpią uczelnie zlikwidowane przez Polaków w Litwie okupowanej.

VI. EMIGRACJA.

K r o n i k a .

N o w a w y c i e c z k a L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h . "Lietuvos Aidai" /146/: Dn. 1 b.m. okrętem "Vistula" przybyła do por-

tu kłajpedzkiego wycieczka Litwinów amerykańskich, składająca się z 50 osób. Wycieczka ta została zorganizowana przez litewskie pismo w Ameryce "Darbininkas". Przewodniczy jej ks. Gula.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K ł a j p e d a - K o w n o . "Trinitas" Nr. 27 z dn. 13.VI r. b. w artykule pod powyższym tytule pisze /Streszczenie/:

W związku z niedawnymi wyborami do Sejmiku kłajpedzkiego w Kownie wiele się mówiło o Kłajpedzie, jednak upłynęło parę tygodni i znowu Kłajpedą przestano się interesować. Dziwnym jest, że dwa miasta, znajdujące się w jednym państwie nie utrzymują ze sobą bliższych stosunków. Najsmutniejszym jest to, że pomiędzy kłajpedzkimi Litwinami a Litwinami z Wielkiej Litwy niema jedności. Imprezy organizowane przez jednych Litwinów zazwyczaj nie są popierane przez drugich. Gdy się spotka Litwin kłajpedzki z Litwinem z Wielkiej Litwy, natychmiast nawiązuje się rozmowa o wyborach do Sejmiku, przyczem obaj rozmówcy wzajemnie składają na siebie winę za niepowodzenie. Litwini z Wielkiej Litwy zarzucają Litwinom kłajpedzkim niedbałość, natomiast Litwini kłajpedzcy mają za złe Litwie Kowieńskiej złe zorganizowanie propagandy przedwyborczej. Faktycznie jednak zwycięstwo Niemców opiera się przede wszystkim na długoletniej niewoli Kłajpedy, w czasie której Niemcy zdobyli tam wielkie wpływy, na braku inteligencji litewskiej w Kłajpedzie oraz na niezrozumiałej obawie, jaką Litwini kłajpedzcy żywią przed rzekomym niebezpieczeństwem rozpanoszenia się Litwinów kowieńskich. Zarówno Litwini kłajpedzcy, jak i kowieńscy, dbając o dobro swego kraju winni przede wszystkim dążyć do:

1/ zbliżenia pomiędzy Kownem a Kłajpedą na gruncie współpracy kulturalnej, 2/ usunięcia powodów wszelkich tarć fatalnie wpływających na ukształtowanie się stosunków Litwinów kłajpedzkich i kowieńskich; 3/ pomnożenia ilości szkół i inteligencji litewskiej, 4/ zorganizowania pomocy materialnej w ten sposób, by władze centralne przychodziły z pomocą w pierwszym rzędzie uświadomionym Litwinom, 5/ usunięcia z kraju niepożądanego elementu urzędniczego i zastąpienia go ludźmi, którzyby przyczynili się do podniesienia litewskich sił narodowych.

K r o n i k a .

E c h a p o g r z e b u B o e t t c h e r a . "Trinitas" /Nr. 27/ w art. p. t. "Kłajpeda" podaje ciekawe szczegóły z pogrzebu b. prezesa Dyrektorjatu Kraju Kłajpedzkiego Boettchera. Ponieważ pogrzeb odbywał się według przepisanej ceremonjału, mieszkanie zmarłego nawiedziły osoby urzędowe: p.o. gubernatora, radca Gailius, wyżsi urzędnicy, byli prezesi Dyrektorjatów, obecny prezes Dyrektorjatu dr. Schreiber, przewodniczący Sejmiku Dressler, i in. Przybył również b. prezes Dyrektorjatu Simaitis. Skoro jednak zdażył przekroczyć próg, zagroził mu drogę młodzieniec i krzyknął nań po niemiecku "proszę natychmiast opuścić nasz dom". Simaitis, rozpoznawszy w młodzieńcu syna zmarłego, opuścił mieszkanie i w pogrzebie udziału nie wziął.

p. Simaitis - zauważa pismo - nie wyrządził ani zmarłemu ani jego rodzinie żadnej krzywdy, to też należy uważać wybryk młodego Boettchera, notabene kandydata sądowego, nie tyle jako akt zemsty, ile jako krótkowzroczność polityczną i nienawiść i dalej zaleca pismo, aby urzędowe osoby były na przyszłość ostrożniejsze w stosunkach towarzyskich z Niemcami.

B r a k p r a s y l i t e w s k i e j w K r a j u K ł a j p e d z k i m . "Rytas" /129/: Ponieważ właścicielami kiosków z gazetami w Kr. Kłajp. są przeważnie Niemcy, nabycie gazety litewskiej sprawia tam duże trudności. Obecnie ustalono, iż pisma litewskie będą sprzedawały agencje pocztowe.

Ś l a d a m i B o e t t c h e r a . "Chata Rodzinna" /26/: Nowy prezes Dyrektorjatu Kłajpedzkiego dr. Schreiber dotrzymuje swej obietnicy, złożonej nad grobem Boettchera. W końcu czerwca r. b. odwołał on przepisy, wydane przez Simaitisa w sprawie uzyskania obywatelstwa kłajpedzkiego i przywrócił przepisy, obowiązujące w tym względzie za czasów rządów Boettchera.

B7

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR, FBI

Subject: [Illegible]

Reference is made to [Illegible]

It is noted that [Illegible]

Very truly yours,
[Illegible Signature]